IL-KUMMISSJONI
EWROPEA

Brussell, 18.5.2016
COM(2016) 343 final

Rakkomandazzjoni għal

RAKKOMANDAZZJONI TAL-KUNSILL

dwar il-programm nazzjonali ta' riforma tal-2016 tar-Rumanija

u li tagħti opinjoni tal-Kunsill dwar il-programm ta' konverġenza tal-2016 tar-Rumanija

Rakkomandazzjoni għal

RAKKOMANDAZZJONI TAL-KUNSILL

dwar il-programm nazzjonali ta' riforma tal-2016 tar-Rumanija

u li tagħti opinjoni tal-Kunsill dwar il-programm ta' konverġenza tal-2016 tar-Rumanija

IL-KUNSILL TAL-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidra t-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikoli 121(2) u 148(4) tiegħu,

Wara li kkunsidra r-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1466/97 tas-7 ta' Lulju 1997 dwar it-tisħiħ tas-sorveljanza ta' pożizzjonijiet ta' budget u s-sorveljanza u l-koordinazzjoni ta' politika ekonomika[1], u b'mod partikolari l-Artikolu 9(2) tiegħu,

Wara li kkunsidra r-rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni Ewropea[2],

Wara li kkunsidra r-riżoluzzjonijiet tal-Parlament Ewropew[3],

Wara li kkunsidra l-konklużjonijiet tal-Kunsill Ewropew,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Kumitat tal-Impjiegi,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Finanzjarju,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Kumitat tal-Politika Ekonomika,

Billi:

(1) Fis-26 ta' Novembru 2015, il-Kummissjoni adottat l-Istħarriġ Annwali dwar it-Tkabbir[4] li jimmarka l-bidu tas-Semestru Ewropew tal-2016 tal-koordinazzjoni tal-politika ekonomika. Il-prijoritajiet tal-Istħarriġ Annwali dwar it-Tkabbir kienu approvati mill-Kunsill Ewropew fis-17-18 ta' Marzu 2016. Fis-26 ta' Novembru 2015, fuq il-bażi tar-Regolament (UE) Nru 1176/2011, il-Kummissjoni adottat ir-Rapport dwar il-Mekkaniżmu ta' Twissija[5] fejn ir-Rumanija ma kienet identifikata bħala waħda mill-Istati Membri li trid twettaq analiżi fil-fond.

(2) Ir-rapport tal-pajjiż tal-2016 għar-Rumanija[6] kien ippubblikat fis-26 ta' Frar 2016. Hu vvaluta l-progress tar-Rumanija fl-indirizzar tar-rakkomandazzjonijiet speċifiċi għall-pajjiż adottati fl-14 ta' Lulju 2015 u l-progress tar-Rumanija lejn il-miri

---

1 ĠU L 209, 2.8.1997, p. 1.
2 COM(2016) 343 finali.
3 P8_TA(2016)0058, P8_TA(2016)0059, u P8_TA(2016)0060.
4 COM(2015) 690 finali.
5 COM(2015) 691 finali.
6 SWD(2016) 91finali.

nazzjonali tagħha tal-Ewropa 2020. Inkluda wkoll analiżi fil-fond skont l-Artikolu 5 tar-Regolament (UE) Nru 1176/2011. Fit-8 ta' Marzu 2016, il-Kummissjoni ppreżentat ir-riżultati tal-analiżi fil-fond. [7] L-analiżi tal-Kummissjoni twassal għall-konklużjoni li r-Rumanija qed tesperjenza żbilanċi makroekonomiċi.

(3) Fit-28 April 2016, ir-Rumanija ssottomettiet il-programm nazzjonali ta' riforma tal-2016 u l-programm ta' stabbiltà tal-2016. Sabiex jiġu kkunsidrati l-interkonnessjonijiet tagħhom, iż-żewġ programmi ġew ivvalutati fl-istess ħin.

(4) Ir-rakkomandazzjonijiet speċifiċi għall-pajjiż rilevanti ġew indirizzati fl-ipprogrammar tal-Fondi Strutturali u ta' Investiment Ewropej għall-perjodu 2014-2020. Kif previst fl-Artikolu 23 tar-Regolament (UE) Nru 1303/2013, fejn kien neċessarju l-appoġġ għall-implimentazzjoni tar-rakkomandazzjonijiet tal-Kunsill rilevanti, il-Kummissjoni tista' titlob lil Stat Membru biex janalizza u jipproponi emendi għall-Ftehim ta' Sħubija tiegħu u għal programmi rilevanti. Il-Kummissjoni pprovdiet dettalji ulterjuri dwar kif tagħmel użu ta' din id-dispożizzjoni fil-linji gwida dwar l-applikazzjoni tal-miżuri li jorbtu l-effikaċja tal-Fondi Strutturali u ta' Investiment Ewropej ma' governanza ekonomika soda[8].

(5) It-tielet programm ta' assistenza finanzjarja tal-bilanċ ta' pagamenti (2013-2015) spiċċa f'Settembru 2015 mingħajr ma tlestiet l-ebda analiżi. It-tielet missjoni ta' analiżi formali (16-30 ta' Ġunju 2015) biex tivvaluta l-implimentazzjoni tal-kondizzjonijiet tal-programm ma tlestietx. Filwaqt li sar xi progress f'bosta oqsma, il-ksib attwali u preċedenti tal-programm kienu mminati f'oqsma ta' politika ewlenija. Is-sorveljanza ta' wara l-programm bdiet fl-1 ta' Ottubru 2015 u se tkompli sakemm mill-inqas 70% tas-self skont l-ewwel programm tal-bilanċ ta' pagament ikun tħallas lura, jiġifieri mill-inqas sar-rebbiegħa tal-2018.

(6) Attwalment ir-Rumanija qiegħda fil-parti preventiva tal-Patt ta’ Stabbiltà u Tkabbir. Fil-Programm ta' Konverġenza tal-2016, il-gvern qed jippjana deterjorament tal-bilanċ nominali minn -0.7% fl-2015 għal -2.9% tal-PDG fl-2016 u l-2017. Il-bilanċ strutturali mistenni li jiddeterjora wkoll. Il-programm jippjana li jitlaq mill-objettiv baġitarju ta' terminu medju - defiċit strutturali ta' 1% tal-PDG - li kien inkiseb fl-2014 u l-2015 u ma jippjanax li jirritorna lejn fi żmien il-programm. Skont il-programm ta' konverġenza, il-proporzjon bejn id-dejn tal-gvern u l-PDG mistenni li jibqa' taħt l-40% matul il-medd tal-programm. Ix-xenarju makroekonomiku li jirfed dawn il-proġettazzjonijiet baġitarji huwa plawżibbli għall-2016 u kemxejn favorevoli għall-2017. Abbażi tat-tbassir tar-rebbiegħa tal-Kummissjoni tal-2016, hemm riskju ta' devjazzjoni sinifikanti kemm fl-2016 u, skont l-istess politiki, fl-2017. Barra minn hekk, it-tbassir tar-rebbiegħa tal-Kummissjoni tal-2016 jipprojetta defiċit tal-gvern ġenerali ta' 3.4 % tal-PDG għall-2017, 'il fuq mill-valur referenzjarju ta' 3 % tal-PDG fit-Trattat. Abbażi tal-Programm ta' Konverġenza u filwaqt li qies it-tbassir tar-rebbiegħa tal-Kummissjoni tal-2016, il-Kunsill hu tal-opinjoni li hemm riskju li l-Rumanija ma tkunx konformi mad-dispożizzjonijiet tal-Patt ta' Stabbiltà u Tkabbir. B'hekk jinħtieġu miżuri ulterjuri għal konformità fl-2016 u fl-2017.

(7) Il-qafas fiskali fir-Rumanija hu sod fid-dispożizzjonijiet tiegħu, iżda mhuwiex applikat b'mod effettiv fil-prattika. L-ebda wieħed mill-miżuri fiskali riċenti ta' żieda fid-defiċit ma ġew mibdija u adottati bħala parti mill-proċess baġitarju standard. Fl-2015, inkiser ir-rekwiżit li tiġi inkluża valutazzjoni tal-impatt ivverifikata mill-

[7] COM(2016) 95 finali.
[8] COM(2014) 494 finali.

Ministeru tal-Finanzi għal miżuri leġiżlattivi ġodda li jżidu n-nefqa pubblika jew inaqqsu d-dħul pubbliku, b'rispett għal-limiti ta' nefqa, u biex jiġu proposti miżuri ta' kumpens għal tnaqqis fid-dħul. Fil-prattika, il-Kunsill Fiskali ngħata żmien qasir ħafna biex jirreaġixxi għall-proposti baġitarji u l-opinjonijiet u r-rakkomandazzjonijiet tiegħu mhumiex ikkunsidrati biżżejjed. Il-Liġi tal-Baġit tal-2016 timmira lejn defiċit fiskali ta' 2,95 % tal-PDG, li jwassal għal devjazzjoni sinifikanti mill-objettiv ta' terminu medju. Dan hu tbegħid mill-qafas fiskali nazzjonali.

(8) Qed jiġu implimentati numru ta' miżuri għat-titjib tal-ġbir tat-taxxi u ż-żieda fil-konformità mar-regoli tat-taxxa. Dawn jinkludu cash registers obbligatorji, regoli msaħħa ta' pagament bi flus kontanti, proċedura ta' reġistrazzjoni tal-VAT ġdida, awditjar intensifikat mill-awtorità tat-taxxa (ANAF) u r-riorganizzazzjoni li għadha għaddejja tal-awtorità. Madankollu, evażjoni tat-taxxa għolja u livell baxx ta' konformità mar-regoli tat-taxxa jibqgħu sfida. Xogħol mhux iddikjarat u dħul sottodikjarat ikomplu jkunu ta' piż għad-dħul mit-taxxa u huma ta' distorsjoni għall-ekonomija. L-effikaċja tal-miżuri, inklużi dawk mill-Ispettorat tax-Xogħol, biex ix-xogħol mhux iddikjarat jitnaqqas, għadha limitata.

(9) Il-liġi tal-ugwalizzazzjoni tal-etajiet tal-pensjoni għall-irġiel u għan-nisa ilha pendenti quddiem il-parlament mill-2013. L-adozzjoni tagħha żżid il-parteċipazzjoni fis-suq tax-xogħol ta' nisa iktar anzjani, bit-tnaqqis tad-disparità bejn is-sessi tal-pensjoni u l-mitigazzjoni tar-riskju ta' faqar relatat mal-anzjanità.

(10) Il-kundizzjonijiet tas-suq tax-xogħol tjiebu fl-2015. Il-rata tal-qgħad hi baxxa u r-rata ta' impjieg qed tiżdied. Il-qgħad ta’ terminu twil hu inqas mill-medja tal-UE. Madankollu għad baqa sfidi sinifikanti, speċjalment b'relazzjoni mar-rata għolja ta' żgħażagħ barra mill-impjieg, edukazzjoni jew taħriġ u hemm sensibilizzazzjoni limitata biex jiġu attivati b'mod effettiv.

(11) L-Aġenzija tal-Impjiegi Nazzjonali qiegħda lura milli toffri servizzi personalizzati lil dawk li qed ifittxu impjieg, minkejja konsultazzjoni obbligatorja għal postijiet vakanti lill-Aġenzija tal-Impjiegi Nazzjonali. Ġiet adottata proċedura li toffri appoġġ personalizzat għall-kategoriji varji ta' persuni qiegħda, iżda għadha ma ġietx implimentata. Il-kooperazzjoni bejn is-servizzi ta' impjieg u soċjali hi limitata ħafna u dan jagħmel l-attivazzjoni ta' benefiċjarji ta' assistenza soċjali iktar diffiċli.

(12) Il-paga minima, li hi fost l-iktar baxxa fl-UE, żdiedet b'mod sostanzjali mill-2013 u n-nuqqas ta' kriterji objettivi għat-twaqqif tagħha toħloq inċertezza. Twaqqaf grupp ta' ħidma tripartitiku biex jaħdem fuq ir-riforma tat-twaqqif tal-paga minima, iżda għad ma hemmx linji gwida jew kriterji ċari li jikkunsidraw l-impatt fuq il-ħolqien tax-xogħol, il-kundizzjonijiet soċjali u l-kompetittività. B'mod ġenerali, id-djalogu soċjali għadu dgħajjef.

(13) Ir-Rumanija għandha wieħed mill-ogħla riskji ta' faqar jew esklużjoni soċjali fl-UE. L-attivazzjoni tas-suq tax-xogħol ta' persuni fuq assistenza soċjali hi limitata ħafna, speċjalment f'żoni rurali. L-indiċi ta' referenza soċjali, li fuqu huma bbażati l-ammonti ta' benefiċċji soċjali, mhijiex aġġornata b'mod konformi mal-kuntest ekonomiku, u dan jista' jaffettwa l-benefiċċji maż-żmien. Il-Liġi tad-Dħul Minimu ta' Inklużjoni, li hi mistennija li ttejjeb l-immirar u l-adegwatezza ta' benefiċċji u l-attivazzjoni tas-suq tax-xogħol ta' riċevituri ta' dħul minimu ta' inklużjoni, intbagħtet lill-parlament għall-adozzjoni. Madankollu, bosta miżuri fil-"pakkett ta' kontra l-faqar" tal-gvern għandhom l-għan li jindirizzaw din il-kwistjoni, bl-użu ta' approċċ

interattiv (l-edukazzjoni, is-saħħa, is-settur tal-abitazzjoni, il-protezzjoni soċjali, it-trasport).

(14) Ir-Rumanija għadha taffaċċja sfidi ta' edukazzjoni. Bosta strateġiji jkopru t-tagħlim tul il-ħajja, l-edukazzjoni u t-taħriġ vokazzjonali, l-edukazzjoni terzjarja u t-tluq bikri mill-iskola. Madankollu, ir-rata ta' tluq bikri mill-iskola għadha ferm ogħla mill-medja tal-UE, parzjalment minħabba dewmien sinifikanti fl-istrateġija approvata fl-2015. Il-programmi ta' prevenzjoni u rimedju huma limitati. Gruppi vulnerabbli bħar-Rom u tfal minn familji fqar għadhom jaffaċċaw ostakli fl-aċċess u t-twettiq ta' edukazzjoni ta' kwalità, speċjalment f'żoni rurali. Fl-edukazzjoni u fil-kura bikrija tat-tfal, ir-Rumanija ħadet azzjoni biex tappoġġa l-parteċipazzjoni ta' studenti żvantaġġati fil-kindergarten (tfal ta' bejn 4-6 snin). L-għoti ta' servizzi għat-tfal żgħar għal tfal bejn 0-3 snin għadu limitat. Il-leġiżlazzjoni riċenti għall-estensjoni ta' dispożizzjonijiet ta' liv tal-ġenituri, flimkien ma' inċentivi tax-xogħol insuffiċjenti, jistgħu jżidu l-ostakli għall-parteċipazzjoni tan-nisa fis-suq tax-xogħol. Il-parteċipazzjoni fl-edukazzjoni u fit-taħriġ vokazzjonali sekondarji għolja hi ogħla mill-medja tal-UE, iżda r-rati tal-abbandun bikri mill-iskola għadhom għoljin. Ir-rata ta' kisba terzjarja qed tiżdied, iżda l-kwalità u r-rilevanza tas-suq tax-xogħol ta' edukazzjoni għolja hi limitata. Il-parteċipazzjoni fl-edukazzjoni tal-adulti hi baxxa ħafna.

(15) Ir-riżultati tas-saħħa fir-Rumanija huma fqar. Is-stennija ta' tul tal-ħajja fit-twelid hi ferm inqas mill-medja tal-UE kemm għall-irġiel kif ukoll għan-nisa. L-aċċess għall-kura tas-saħħa u d-dipendenza żejda fuq il-kura fi sptarijiet jibqgħu ta' tħassib kbir. Pagamenti informali popolari jnaqqsu l-aċċess għall-kura tas-saħħa għal persuni bi dħul baxx. Ir-Rumanija adottat miżuri biex jitjieb l-aċċess għall-kura tas-saħħa għal pensjonanti bi dħul baxx u persuni f'komunitajiet remoti u iżolati. Qed jiġi żviluppat netwerk ta' medjaturi soċjali u tas-saħħa u ġie propost abbozz tal-liġi dwar servizzi tal-komunità. Id-deistituzzjonalizzazzjoni ta' persuni b'diżabbiltà għadha sfida.

(16) Ir-Rumanija ħadet azzjoni biex tindirizza l-finanzjament baxx tas-sistema tal-kura tas-saħħa u l-użu ineffiċjenti tar-riżorsi pubbliċi. Dawn ir-riformi inkludew l-ikklerjar ta' arretrati fis-settur tas-saħħa, żieda fis-sostenibbiltà tan-nefqa farmaċewtika, l-implimentazzjoni ta' soluzzjonijiet tas-saħħa elettronika, it-titjib fil-finanzjament tas-sistema tas-saħħa, it-tfassil ta' strateġija għal bidla tar-riżorsi minn kura bbażata fuq sptar lejn kura preventiva u primarja, u proċeduri ta' akkwist ċentralizzati. Madankollu, in-nuqqas ta' kapaċità amministrattiva qed idewwem l-implimentazzjoni tal-istrateġija nazzjonali tas-saħħa 2014-2020. B'mod partikolari, l-effiċjenza tas-sistema tas-saħħa hi limitata minn dewmien fl-issimplifikar tas-settur tal-isptarijiet u bidla minn kura tas-saħħa fl-isptar għal waħda ta' pazjenti ta' barra li hija iktar kosteffikaċi.

(17) L-inugwaljanzi ewlenin ta' żvilupp tar-Rumanija huma bejn iż-żoni urbani u dawk rurali. Ir-riżultati tax-xogħol, soċjali, tal-kura tas-saħħa u tal-edukazzjoni huma inqas fż-żoni rurali u persuni jiffaċċjaw inqas aċċess għal edukazzjoni, servizzi mediċi, utilitajiet bażiċi, u servizzi bażiċi minħabba kapaċità amministrattiva lokali baxxa u frammentata. Safrattant, l-iżvilupp soċjoekonomiku taż-żoni rurali hu limitat minn infrastruttura tat-trasport mhux żviluppata biżżejjed u trasport pubbliku u privat limitat, flimkien ma' spejjeż ta' vjaġġar ogħla u aċċess limitat għal infrastruttura tal-broadband. Valur miżjud baxx fl-agrikoltura u n-nuqqas ta' diversifikazzjoni ekonomika f'żoni rurali jillimitaw l-iżvilupp ta' ekonomija rurali sostenibbli. Proporzjon għoli tal-forza tax-xogħol rurali taħdem f'agrikoltura ta' sussistenza jew semisussistenza assoċjati ma' qgħad moħbi jew xogħol tal-familja mhux remunerat,

produttività baxxa u faqar. Pakkett ta' kontra l-faqar, li se jiġi ffinanzjat fil-biċċa l-kbira minn fondi tal-UE, jipprovdi għal approċċ integrat għall-ġlieda kontra l-faqar, inkluż f'żoni rurali. Hemm pjanijiet għat-twaqqif ta' timijiet tal-komunità integrati, li joffru bosta servizzi integrati għal komunitajiet żvantaġġati, iżda għadhom ma ġewx implimentati.

(18) Il-qafas strateġiku għar-riforma tal-amministrazzjoni pubblika ilu fis-seħħ mill-2014, iżda l-implimentazzjoni kienet kajmana fl-2015. Ġew adottati xi inizjattivi ewlenin fl-2016 għal żieda fit-trasparenza u l-effikaċja tal-funzjonament tal-amministrazzjoni pubblika. Madankollu, id-dewmien fl-adozzjoni ta' approċċ maniġerjali tar-riżorsi umani ġenerali u trasparenti, b'mod partikolari ir-reklutaġġ/il-ħatra, l-evalwazzjoni, il-pagi u l-progress tul il-karriera mal-kategoriji kollha tal-persunal u t-taħriġ, iħallu lok għal approċċ arbitrarju għal proċeduri u deċiżjonijiet ewlenin. Dan, flimkien ma' strutturi organizzazzjonali instabbli, għandhom impatt negattiv fuq l-indipendenza u l-professjonaliżmu tas-servizz ċivili u, għalhekk, fuq l-effikaċja u l-effiċjenza. Proċeduri amministrattivi kkumplikati, sistema ta' akkwist pubbliku ineffiċjenti u korruzzjoni mifruxa jillimitaw l-għoti ta' servizzi (inklużi servizzi tal-gvern elettroniku), kemm lill-pubbliku u lin-negozji. Ippjanar strateġiku, baġitjar ta' programmi, prattiki ta' konsultazzjoni u tfassil ta' politika bbażata fuq evidenza għadhom ma jintużawx biżżejjed. Dawn l-isfidi jxekklu l-implimentazzjoni ta' politiki importanti fuq ħafna oqsma, inkluż it-teħid effettiv ta' fondi tal-UE disponibbli u appoġġ ieħor finanzjarju.

(19) Intrapriżi tal-Istat li jiddominaw setturi ekonomiċi ewlenin għandhom tendenza li ma jrendux kemm jistgħu. Dawn huwa speċjalment prevalenti f'industriji tal-infrastruttura ewlenin, responsabbli għal 44 % tal-fatturat u 77 % tal-impjiegi fis-settur tal-enerġija u 24 % u 28 % rispettivament fis-settur tat-trasport. L-Ordinanza ta' Emerġenza tal-Gvern 109/2011 dwar il-governanza korporattiva tal-impriżi proprjetà tal-istat ġiet ikkonvertita f'liġi fl-10 ta' Mejju 2016 b'emendi li jallinjaw aħjar ma' prassi internazzjonali tajba. Ir-Rumanija kompliet bir-reklutaġġ ta' maniġers professjonali biex jieħdu post il-maniġment interim f'bosta intrapriżi tal-Istat iżda l-programm kien aktar kajman milli kien tħabbar fil-bidu. It-trasparenza u r-responsabbiltà ta' intrapriżi tal-Istat jibbenefikaw mill-aċċellerazzjoni tal-adozzjoni tal-baġits annwali u l-approvazzjoni u l-pubblikazzjoni ta' kontijiet annwali awditjati. Qed titħejja liġi ġdida tal-privatizzazzjoni. Madankollu, din tista' tinkludi dispożizzjonijiet b'kunflitt mal-leġiżlazzjoni ta' governanza korporattiva. Ta' tħassib partikolari huma r-ripetizzjonijiet possibbli fir-responsabbiltajiet tal-amministratur speċjali tal-privatizzazzjoni u l-maniġment tal-kumpanija.

(20) Minkejja l-isforzi tal-istituzzjonijiet ġudizzjarji biex jindirizzaw korruzzjoni fil-livelli għolja, il-korruzzjoni għadha preżenti f'ħafna setturi ekonomiċi u tinvolvi uffiċjali maħtura u eletti fil-livelli kollha tal-gvern kif ukoll impjegati taċ-ċivil u impjegati ta' istituzzjonijiet pubbliċi. Qed jiġu implimentati riformi ġudizzjarji ewlenin, iżda għad hemm tħassib dwar l-ammont kbir ta' xogħol fil-qrati, il-prevedibbiltà u l-infurzar xieraq ta' deċiżjonijiet tal-qrati u pressjoni esterna fuq il-ġudikatura. Skont il-Mekkaniżmu għall-Kooperazzjoni u l-Verifika, ir-Rumanija tirċievi rakkomandazzjonijiet fl-oqsma tar-riforma ġudizzjarja u l-ġlieda kontra l-korruzzjoni. Għalhekk dawn l-oqsma mhumiex koperti mir-rakkomandazzjonijiet speċifiċi għall-pajjiż għar-Rumanija.

(21) Tjiebet is-solidità tas-settur finanzjarju. Madankollu, is-settur għadu vulnerabbli għal inizjattivi legali domestiċi. Il-liġi riċentement adottata dwar il-kwittanza ta' dejn b'applikazzjoni retroattiva fuq l-istokk eżistenti ta' self tista' tikkostitwixxi sfida għal

bosta istituzzjonijiet ta' kreditu u twassal għal attività ta' kreditu iktar dgħajfa. Il-liġi tista' żżid ir-riskji għall-istabbiltà tas-settur finanzjarju b'implikazzjonijiet għall-ekonomija kollha. Żviluppi oħrajn jista' jkollhom impatt negattiv fuq banek inkluża l-proposta ta' konverżjoni ta' self b'munita barranija f'munita lokali u ċerti deċiżjonijiet tal-qrati dwar klawżoli kuntrattwali inġusti f'kuntratti ta' self.

(22) Infrastruttura insuffiċjenti jew ta' kwalità baxxa huma fost il-fatturi l-aktar problematiċi biex isir negozju fir-Rumanija u tirrappreżenta ostakolu għall-kummerċ u għall-iżvilupp ekonomiku. Minkejja titjib żgħir riċenti, ir-Rumanija għadha tikklassifika fost l-aħħar pajjiżi fir-reġjun fil-perċezzjoni tal-kwalità tat-trasport u fl-infrastruttura tal-komunikazzjoni. In-netwerk ta' toroq u awtostradi huwa żgħir meta mqabbel ma' dawk tar-reġjun u mad-daqs tal-pajjiż. L-adozzjoni tal-pjan direttur tat-trasport u r-riforma tas-sistema tal-ferroviji li takkumpanjah iddewmu b'mod ripetut.

(23) Ir-Rumanija għandha t-tieni l-aktar livell baxx ta' investiment pubbliku fost il-pajjiżi pari, u hija l-uniku pajjiż minn fost il-pari tiegħu fejn l-investiment pubbliku naqas kull sena mill-2008. Hija għamlet sforzi riċenti u li għadhom għadejjin għat-tisħiħ tal-kooperazzjoni interministerjali, ir-riorganizzazzjoni tas-sistema ta' akkwist pubbliku u t-titjib tal-ippjanar u l-implimentazzjoni ta' proġetti ta' investiment. Madankollu, it-tħejjija ta' proġetti ta' investiment pubbliku għadhom insuffiċjenti u għadhom suxxettibbli għal influwenza esterna. L-għażla ta' proġetti għadha mxekkla minn nuqqas ta' ppjanar fuq terminu medju u twil u prijoritajiet strateġiċi, il-bżonn ta' ftehim bejn bosta li jieħdu deċiżjonijiet, is-setgħa ta' infurzar limitat tal-Unità ta' Evalwazzjoni ta' Investiment Pubbliku fil-Ministeru tal-Finanzi Pubbliċi u n-nuqqas ta' kriterji ta' għażla fil-programm nazzjonali għall-iżvilupp lokali.

(24) Minkejja t-titjib sinifikanti fil-kompetittività tal-ispejjeż u l-prestazzjoni tal-kummerċ, il-kompetettività mhux tal-ispiża tar-Rumanija għadha sfida. Ostakli strutturali qed ixekklu t-tranżizzjoni għal ekonomija b'valur ogħla miżjud u jillimitaw l-abbiltà tar-Rumanija biex tħaddan tkabbir sostenibbli. Il-kumplessità ta' proċeduri amministrattivi, il-volatilità ta' politiki fiskali u ta' taxxa u ambjent tan-negozju dgħajjef ikomplu jkunu ta' piż fuq deċiżjonijiet ta' investiment. Evażjoni tat-taxxa għolja u xogħol mhux iddikjarat inaqqsu d-dħul u huma ta' distorsjoni għall-ekonomija. L-aċċess għal finanzjament għal intrapriżi żgħar u ta' daqs medju għadu limitat.

(25) Fil-kuntest tas-Semestru Ewropew, il-Kummissjoni wettqet analiżi komprensiva tal-politika ekonomika tar-Rumanija u ppubblikat din l-analiżi fir-rapport tal-pajjiż tal-2016. Hija vvalutat ukoll il-programm ta' konverġenza u l-programm ta' riforma nazzjonali u s-segwitu mogħti fir-rakkomandazzjonijiet indirizzati lir-Rumanija fis-snin ta' qabel. Ikkunsidrat mhux biss ir-rilevanza tagħhom għal politika fiskali u soċjoekononika sostenibbli fir-Rumanija imma wkoll il-konformità tagħhom mar-regoli u gwida tal-UE, minħabba l-ħtieġa ta' tisħiħ tal-governanza ekonomika ġenerali tal-UE bl-għoti ta' input fuq livell tal-UE f'deċiżjonijiet nazzjonali fil-futur. Ir-rakkomandazzjonijiet taħt is-Semestru Ewropew huma riflessi fir-rakkomandazzjonijiet 1 sa 4 hawn taħt.

(26) Fid-dawl ta' din il-valutazzjoni, il-Kunsill eżamina l-programm ta' konverġenza, u l-opinjoni tiegħu[9] hi riflessa b'mod partikolari fir-rakkomandazzjoni 1 hawn taħt.

---

[9] Skont l-Artikolu 5(2) tar-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1466/97.

B'DAN JIRRAKKOMANDA li r-Rumanija tieħu azzjoni fl-2016 u fl-2017 biex:

1. Tillimita d-devjazzjoni mill-objettiv baġitarju ta' terminu medju fl-2016 u tikseb aġġustament fiskali annwali ta' 0,5% tal-PDG fl-2017, sakemm l-objettiv baġitarju ta' terminu medju ma jkunx jista' jintlaħaq b'anqas sforz. Tiżgura l-applikazzjoni tal-qafas fiskali u ssaħħaħ ulterjorment il-konformità mar-regoli tat-taxxa u l-ġbir. Tiżgura li l-inizjattivi leġiżlattivi ma jimminawx iċ-ċertezza tad-dritt u ma tqegħidx f'riskju l-istabbiltà finanzjarja. Jekk neċessarju, tadotta miżuri li jnaqqsu tali riskji.

2. Issaħħaħ is-servizzi tal-Aġenzija tal-Impjiegi Nazzjonali lil dawk li jħaddmu u lil dawk li qed ifittxu impjieg, b'mod partikolari billi s-servizzi jiġu personalizzati għall-profili ta' dawk li qed ifittxu impjieg, biex ikun hemm rabta aħjar mas-servizzi soċjali u jilħqu liż-żgħażagħ li mhumiex reġistrati. Tistabbilixxi, b'konsultazzjoni ma' sħab soċjali, kriterji objettivi għat-twaqqif ta' paga minima. Tieħu azzjoni biex tipprevjeni tluq bikri mill-iskola u żżid l-għoti ta' edukazzjoni ta' kwalità, b'mod partikolari fost ir-Rom. Tadotta l-ugwalizzazzjoni tal-età tal-pensjoni għall-irġiel u għan-nisa.

3. Twaqqaf pagamenti informali fis-sistema tal-kura tas-saħħa u żżid id-disponibbiltà tal-kura tal-pazjenti ta' barra. Issaħħaħ l-indipendenza u t-trasparenza tal-immaniġġjar ta' riżorsi umani fl-amministrazzjoni pubblika. Tissimplifika l-proċeduri amministrattivi għal negozji u għall-pubbliku. Issaħħaħ il-governanza korporattiva ta' intrapriżi tal-Istat.

4. Ittejjeb l-aċċess għal servizzi pubbliċi integrati, testendi l-infrastruttura bażika u tħaddan diversifikazzjoni ekonomika, b'mod partikolari f'żoni rurali. Tadotta u timplimenta il-pjan direttur tat-trasport. Issaħħaħ il-prijoritizzazzjoni u t-tħejjija ta' proġetti ta' investiment pubbliku.

Magħmul fi Brussell,

Għall-Kunsill
Il-President